Journal of Perspectives in Education: JPE วารสารทัศนมิติทางการศึกษา (TCI 2) ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2569)

# การสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในบริบทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

# Teacher Learning Innovation Development in the Context of Local Administrative Organizations

สิรวีร์ ขันธะกาด[1*], ศักดิ์ชัย นิรัญทวี[2], อัจฉรา วัฒนาณรงค์[3], และธารินทร์ รสานนท์[4]

Sirawee Khanthakat[1*], Sakchai Nirunthawee[2], Achara Whattananarong[3], and Tharin Rasanond[4]

หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา[1,2,3,4]

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

Doctor of Philosophy Program in Educational Administration, College of Management, University of Phayao [1,2,3,4]

*Corresponding author; e-mail: i.am.sirawee@gmail.com; เบอร์โทรศัพท์: 093-636-1662

(**Received**: March 24, 2026; **Revised**: April 6, 2026; **Accepted**: April 6, 2026)

**บทคัดย่อ**

บทความวิชาการนี้มุ่งนำเสนอการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื้อหาสาระสำคัญครอบคลุมการอธิบายถึงความสำคัญของนวัตกรรมทางการศึกษาในบริบทเชิงพื้นที่ซึ่งมีความเฉพาะตัวทั้งด้านทรัพยากรและการสนับสนุนเชิงนโยบาย ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าการสร้างนวัตกรรมของครูไม่ได้ขึ้นอยู่กับทักษะส่วนบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับปัจจัยเกื้อหนุนในระดับโครงสร้างการบริหารจัดการและการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา นอกจากนี้บทความยังได้เสนอแนวทางเชิงการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสร้างนวัตกรรมที่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่และศักยภาพของท้องถิ่น เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ในตอนท้ายได้มีการอภิปรายถึงประเด็นสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการขับเคลื่อนนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมในระดับท้องถิ่น

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยครูจำเป็นต้องมีความสามารถในการออกแบบและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกของผู้เรียน การบูรณาการองค์ความรู้ด้านเนื้อหา วิธีการจัดการเรียนรู้ และการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ การส่งเสริมสมรรถนะดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนทั้งในระดับนโยบาย การบริหารสถานศึกษา และการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในบริบทของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของชุมชนในระดับพื้นที่

**คำสำคัญ:** สมรรถนะการสร้างนวัตกรรม; การจัดการเรียนรู้; ครูในศตวรรษที่ 21; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

**Abstract**

This academic article aims to present an analysis and synthesis of concepts, theories, and key factors affecting the development of teachers' competencies in creating instructional innovations in schools under local administrative organizations. The core content covers an explanation of the importance of educational innovation in a spatially contextualized setting, which is distinctive in terms of resources and policy support. The study's findings indicate that teachers' innovation is not determined solely by individual skills but is closely related to enabling factors at the levels of administrative structure and the cultivation of a learning culture within schools. The article also proposes managerial approaches to promote innovation-creation competencies that align with the mandates and potentials of localities, enabling teachers to develop instructional practices that effectively and sustainably respond to the needs of learners and their communities. The conclusion discusses key considerations for driving educational innovation to achieve concrete outcomes at the local level.

The concept of teachers' competency in developing innovative learning management is essential for improving the quality of educational management. Teachers are required to possess the ability to design and develop learning processes that promote active learning among students, integrate content knowledge with appropriate instructional strategies, and effectively utilize educational technology. The promotion of such competency requires support at multiple levels, including educational policy, school administration, and continuous professional development for teachers. This is particularly important in the context of schools under Local Administrative Organizations, which play a significant role in advancing community-based education at the local level.

**Keywords:** Innovation Construction Competency; Learning Management; Twenty-First Century Teacher; Local Administrative Organization

**บทนำ**

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 หรือยุค VUCA ระบบการศึกษาจำเป็นต้องปรับจากการถ่ายทอดความรู้ไปสู่การพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน เพื่อรองรับการแข่งขันในอนาคต สอดคล้องกับนโยบายประเทศไทย 4.0 และแนวคิดการพัฒนาทุนมนุษย์ที่มองว่าการลงทุนด้านการศึกษาให้ผลตอบแทนสูง (Becker, 1993: 15-17) โดยครูเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการยกระดับคุณภาพการศึกษา เนื่องจากคุณภาพครูและวิธีการสอนมีอิทธิพลต่อ

ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอย่างมาก (Hattie, 2009) ครูจึงต้องปรับบทบาทเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้และผู้สร้างนวัตกรรม (Wagner, 2008; วิจารณ์ พานิช, 2555; Fullan, 2007) ขณะเดียวกัน การจัดการศึกษาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญของการกระจายอำนาจทางการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อให้การศึกษาสอดคล้องกับบริบทชุมชนและท้องถิ่น (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2555; ประเวศ วะสี, 2542) แม้จะมีจุดเด่นด้านความคล่องตัวและการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ยังเผชิญความท้าทายในการยกระดับคุณภาพวิชาการและนวัตกรรมให้ได้มาตรฐาน (ธีระ รุญเจริญ, 2550)

การพัฒนาครูให้เป็นนวัตกรไม่อาจอาศัยความพยายามส่วนบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่ต้องมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดย Grashow, and Linsky (2009) ชี้ว่าการบริหารคือสะพานเชื่อมวิสัยทัศน์สู่ผลลัพธ์ และเน้นการใช้ทรัพยากรให้เกิดผลิตภาพสูงสุด ผู้บริหารจึงควรเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดของ Bass and Avolio (1994) ที่ส่งเสริมแรงบันดาลใจและการคิดนอกกรอบ ควบคู่กับการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Senge (1990) เพื่อสนับสนุนครูทั้งด้านทรัพยากรและกำลังใจ

จากความสำคัญดังกล่าว จึงนำมาสู่ความจำเป็นในการศึกษาการบริหารสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บทความวิชาการนี้มุ่งนำเสนอการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู โดยบูรณาการหลักการบริหารจัดการสมัยใหม่ เข้ากับทุนทางสังคมและบริบทของท้องถิ่น เพื่อให้ได้ข้อเสนอเชิงรูปแบบที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง ยั่งยืน และเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

**สมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้**

ในยุคศตวรรษที่ 21 ที่สังคมและเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว บทบาทครูต้องปรับจากผู้ถ่ายทอดความรู้สู่ผู้อำนวยการเรียนรู้และผู้สร้างสรรค์นวัตกรรม โดยเฉพาะในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องตอบสนองบริบทชุมชนควบคู่กับการยกระดับมาตรฐานสากล ครูจึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ซึ่งครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะการคิด และคุณลักษณะภายใน เพื่อพัฒนาวิธีการใหม่ ๆ ในการยกระดับคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

**ความหมายของสมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้**

การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของสมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ถือเป็นแกนกลางสำคัญที่ต้องอาศัยการบูรณาการองค์ความรู้จากรากฐานทฤษฎี 3 ประการหลัก ได้แก่ แนวคิดเรื่องสมรรถนะ ซึ่งมุ่งเน้นการแสดงออกถึงขีดความสามารถที่รวมเอาองค์ประกอบด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติเข้าด้วยกัน แนวคิดด้านนวัตกรรมทางการศึกษาซึ่งเน้นกระบวนการคิดค้นหรือปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมายปลายทางของการพัฒนาผู้เรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

แนวคิดเรื่องสมรรถนะ McClelland (1973) อธิบายว่าสมรรถนะเป็นคุณลักษณะพื้นฐานของบุคคลที่สัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผล ขณะที่ Spencer and Spencer (1993: 9-11) เสนอว่าสมรรถนะประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ มโนทัศน์แห่งตน คุณลักษณะประจำตัว และแรงจูงใจ ซึ่งส่วนหนึ่งปรากฏให้เห็นได้ และอีกส่วนหนึ่งเป็นแรงขับภายในที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงาน ดังนั้น สมรรถนะของครูจึงไม่ได้หมายถึงเพียงความรู้ในการสอนเท่านั้น แต่รวมถึงแรงจูงใจและเจตคติที่ผลักดันให้เกิดการพัฒนาวิธีการสอนอย่างต่อเนื่อง

ในส่วนของแนวคิดเรื่องนวัตกรรม Grashow, and Linsky (2009) มองว่านวัตกรรมคือการใช้การเปลี่ยนแปลงให้เกิดโอกาสใหม่ ขณะที่ Hrastinski (2019) อธิบายว่านวัตกรรมคือแนวคิด วิธีการ หรือสิ่งที่ถูกมองว่าใหม่สำหรับผู้ใช้ ซึ่งอาจเป็นสิ่งใหม่ทั้งหมดหรือการพัฒนาจากสิ่งเดิมก็ได้ สำหรับบริบททางการศึกษา นวัตกรรมจึงหมายถึงการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อ หรือกระบวนการสอนที่ช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

ด้านแนวคิดการจัดการเรียนรู้ วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล (2562) อธิบายว่าการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ครูออกแบบและจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อสังเคราะห์แนวคิดดังกล่าว นักวิชาการหลายท่านได้อธิบายสมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในทิศทางเดียวกัน โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ระบุว่าเป็นความสามารถของครูในการเลือก ออกแบบ สร้าง และปรับปรุงนวัตกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและสถานศึกษา เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ขณะที่ Mishra and Koehler (2006) เสนอผ่านกรอบแนวคิด TPACK ว่าครูจำเป็นต้องบูรณาการความรู้ด้านเนื้อหา วิธีสอน และเทคโนโลยี เพื่อสร้างสรรค์วิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ส่วนถนอมพร เลาหจรัสแสง (2561) และวิจารณ์ พานิช (2555) เห็นว่าครูควรมีบทบาทเป็นนวัตกรที่สามารถวิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียน ออกแบบ ทดลอง และปรับปรุงนวัตกรรมการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น สมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ จึงหมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมแบบองค์รวมของครูที่เกิดจากการบูรณาการความรู้ด้านเนื้อหา วิธีการสอน และเทคโนโลยี ร่วมกับทักษะการคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และการปฏิบัติการพัฒนานวัตกรรม ภายใต้แรงจูงใจและเจตคติที่เปิดรับการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างสรรค์วิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อ หรือกระบวนการประเมินผลใหม่ ๆ ที่สามารถแก้ปัญหาและยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

**ความสำคัญของสมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้**

ในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุค VUCA ที่เต็มไปด้วยความผันผวนและความไม่แน่นอน ระบบการศึกษาจำเป็นต้องปรับจากการสอนเนื้อหาไปสู่การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนเพื่อรับมืออนาคต ภายใต้บริบทนี้ สมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูกลายเป็นปัจจัยชี้ขาดคุณภาพการศึกษา เพราะครูเป็นผู้ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุด และความสามารถในการคิดค้น ปรับปรุง และพัฒนาวิธีสอนให้ทันสมัยและตอบโจทย์ผู้เรียน คือหัวใจสำคัญของการยกระดับผลลัพธ์ทางการศึกษา จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดในหลายมิติ ดังนี้

ในบริบทของศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งความผันผวนและความไม่แน่นอน หรือ VUCA ระบบการศึกษาจำเป็นต้องปรับจากการมุ่งถ่ายทอดเนื้อหาไปสู่การพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนเพื่อเตรียมความพร้อมต่ออนาคต ภายใต้บริบทดังกล่าว สมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา เนื่องจากครูเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด และความสามารถในการคิดค้น ปรับปรุง และพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทที่เปลี่ยนแปลง เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยงานวิจัยของ Hattie (2009) ชี้ว่าคุณภาพของครูมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ทางการเรียนสูงที่สุด ครูที่มีสมรรถนะด้านนวัตกรรมจึงสามารถออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่ช่วยพัฒนาทักษะสำคัญ เช่น การคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ สมรรถนะการสร้างนวัตกรรมยังเป็นตัวบ่งชี้ความเป็นครูมืออาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครูที่กำหนดให้ครูสามารถสร้างและใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ได้ (คุรุสภา, 2556) อีกทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหาทางการศึกษาที่ซับซ้อน เช่น ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือความเบื่อหน่ายในห้องเรียน โดยการนำนวัตกรรมการเรียนรู้ เช่น Gamification หรือ Flipped Classroom มาประยุกต์ใช้สามารถช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Fullan (2007) ที่เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่แท้จริงต้องเกิดขึ้นในระดับชั้นเรียน

ในบริบทของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมรรถนะการสร้างนวัตกรรมของครูยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับการกระจายอำนาจและบริบทของพื้นที่ (Caldwell, 2005: 7-12) โดยช่วยให้โรงเรียนสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ อีกทั้งยังช่วยเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน นอกจากนี้ สมรรถนะดังกล่าวยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศสู่โมเดลประเทศไทย 4.0 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เนื่องจากการสร้างคนแห่งนวัตกรรมจำเป็นต้องเริ่มจากครูแห่งนวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทุนมนุษย์ที่มองว่าการลงทุนด้านการศึกษาให้ผลตอบแทนสูงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (Becker, 1993) ขณะเดียวกัน สมรรถนะการสร้างนวัตกรรมของครูยังมีความสำคัญในเชิงจิตวิทยา เนื่องจากช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมแรงบันดาลใจ ความมั่นใจ และความปลอดภัยทางจิตใจของผู้เรียน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ตามแนวคิดของ Maslow (1954) เมื่อครูมีความคิดสร้างสรรค์และเปิดกว้างต่อการพัฒนาวิธีการสอนใหม่ ๆ ย่อมส่งผลให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีในห้องเรียนและช่วยให้กระบวนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุป สมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เป็นความจำเป็นและหน้าที่หลักของครูยุคปัจจุบัน ไม่ใช่เพียงทางเลือก เพราะเป็นกุญแจสู่คุณภาพการเรียนรู้ การยกระดับวิชาชีพครู และการพัฒนาโรงเรียน ชุมชน และประเทศ งานวิจัยที่มุ่งพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะนี้จึงสอดคล้องกับทิศทางการศึกษาโลกและนโยบายไทย และจะก่อประโยชน์อย่างมาก โดยเฉพาะต่อโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มุ่งยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

**องค์ประกอบของสมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้**

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะและการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อที่ผ่านมา จึงได้สังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ครอบคลุมภารกิจหลักของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเพื่อให้สามารถนำไปสู่การวัดและประเมินผลเชิงพฤติกรรมได้อย่างชัดเจน โดยจำแนกองค์ประกอบออกเป็น 3 ด้านหลัก ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Process Componen) องค์ประกอบด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ถือเป็นหัวใจสำคัญและเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างนวัตกรรมในชั้นเรียน สมรรถนะในด้านนี้ไม่ได้หมายถึงเพียงความสามารถในการเขียนแผนการสอนตามปกติ แต่หมายถึงขีดความสามารถของครูในการ คิดค้น ออกแบบ และปรับเปลี่ยน วิธีการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ไปสู่ผู้เรียนด้วยวิธีการใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม เพื่อแก้ปัญหาที่วิธีการสอนแบบดั้งเดิมไม่สามารถแก้ไขได้ โดยอาศัยหลักการทางจิตวิทยาและการออกแบบการสอนสมัยใหม่ ซึ่งสามารถจำแนกขอบข่ายย่อยของสมรรถนะด้านนี้ได้เป็น 3 ระยะ คือ ระยะการออกแบบและวางแผน ระยะการปฏิบัติการสอน และระยะการแก้ปัญหาระหว่างสอน มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ในระยะการออกแบบและวางแผนนวัตกรรมกระบวนการ ครูต้องมีความสามารถวิเคราะห์ผู้เรียนและกำหนดเป้าหมายที่ท้าทาย โดยประยุกต์ใช้กระบวนการ Design Thinking ของ Hasso Plattner Institute of Design at Stanford (d.school) (2010) เพื่อทำความเข้าใจปัญหา กำหนดโจทย์ และพัฒนาวิธีสอนใหม่ เช่น Flipped Classroom ของ Talbert (2017) มาเป็นฐานในการออกแบบกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ลงมือทำและสร้างชิ้นงาน นอกจากนี้ ครูต้องสามารถจัดทำแผนการสอนนวัตกรรมที่ชัดเจนและยืดหยุ่น ออกแบบกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) และพัฒนากิจกรรมตามโมเดล ADDIE ของ Hasso Plattner Institute of Design at Stanford (2010) ให้สอดคล้องกับบริบทโรงเรียนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม

1.2 ในระยะการปฏิบัติการสอน ครูต้องเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกและโค้ช สามารถนำนวัตกรรมที่ออกแบบไว้ไปใช้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ โดยบริหารเวลา จัดกลุ่ม และกระตุ้นการเรียนรู้เชิงรุก พร้อมผสมผสานศิลปะการสอนกับเทคนิค ตามแนวคิดของ Kapp (2012) เพื่อสร้างความสนุกควบคู่สาระความรู้

1.3 ในระยะการแก้ปัญหาและสะท้อนคิด ครูต้องมีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนการสอนได้ทันทีเมื่อพบอุปสรรค สอดคล้องกับแนวคิด Reflection-in-Action ของ Schön (1983) ซึ่งถือเป็นสมรรถนะขั้นสูงของนวัตกรทางการศึกษา หลังการสอน ครูต้องถอดบทเรียน (AAR) วิเคราะห์จุดแข็ง–จุดอ่อน และนำผลไปพัฒนาต่อเนื่อง จนเกิดวงจรวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน อันสะท้อนความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมอย่างยั่งยืน

2. องค์ประกอบด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ (Media and Learning Resources Component) องค์ประกอบที่สองที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากระบวนการ คือ องค์ประกอบด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้สะท้อนความสามารถของครูในฐานะนวัตกรเชิงวัตถุและเทคโนโลยี โดยในยุคดิจิทัล สื่อการสอนไม่จำกัดเพียงตำรา แต่ครอบคลุมสื่อดิจิทัล มัลติมีเดีย และแหล่งเรียนรู้ออนไลน์อย่างหลากหลาย ดังนั้น สมรรถนะด้านนี้จึงหมายถึง

ความสามารถในการเลือกสรร ผลิต ประยุกต์ใช้ และพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพ และกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนได้สูงสุด โดยสามารถจำแนกรายละเอียดของสมรรถนะได้ดังนี้ 1) สมรรถนะในการวิเคราะห์และเลือกสรรสื่อ (Media Analysis and Selection) 2) สมรรถนะในการผลิตและพัฒนานวัตกรรมสื่อ (Media Production and Development) 3) สมรรถนะในการจัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (Learning Resources Management) และ 4) สมรรถนะในการตรวจสอบและประเมินคุณภาพสื่อ (Media Evaluation)

3. องค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผล (Measurement and Evaluation Component) องค์ประกอบสุดท้ายซึ่งเป็นเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สะท้อนความสำเร็จของนวัตกรรมการสอน โดยครูต้องสามารถออกแบบและพัฒนาเครื่องมือประเมินรูปแบบใหม่ที่หลากหลาย เที่ยงตรง และยุติธรรม เพื่อประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง และนำผลไปพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ยึดติดเพียงการวัดผลแบบท่องจำ โดยสามารถจำแนกรายละเอียดของสมรรถนะได้ดังนี้ 1) สมรรถนะในการออกแบบเครื่องมือวัดผลที่หลากหลายและสร้างสรรค์ (Design of Diverse and Creative Assessment Tools) 2) สมรรถนะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการประเมินผล (Digital Assessment Application) 3) สมรรถนะในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment Competency) 4) สมรรถนะในการใช้วิจัยและสถิติเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดผล (Research and Statistics for Assessment Development) และ 5) สมรรถนะในการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ (Constructive Feedback Competency)

## แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

นอกเหนือจากกลุ่มทฤษฎีทางจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ที่ได้กล่าวไปแล้วในส่วนแรก การทำความเข้าใจสมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในบริบทของโลกยุคใหม่และบริบทท้องถิ่น จำเป็นต้องขยายขอบเขตการศึกษาไปสู่ทฤษฎีการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และแนวคิดทางสังคมวิทยาที่ว่าด้วยทุนทางสังคม เพื่อให้การวิจัยมีความสมบูรณ์และครอบคลุมมิติทางสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยแวดล้อมสำคัญของการเกิดนวัตกรรม

1. แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล (Digital Age Learning Theories) บริบทของศตวรรษที่ 21 ได้เปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ของการเรียนรู้ไปอย่างสิ้นเชิง ทฤษฎีการเรียนรู้แบบดั้งเดิมอาจไม่เพียงพอต่อการอธิบายสมรรถนะของครูในการสร้างนวัตกรรมที่ทันสมัย ทฤษฎีการเชื่อมโยงนิยม หรือ Connectivism ของ George Siemens (2005) จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในฐานะทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับยุคดิจิทัล Siemens เสนอว่าการเรียนรู้คือการเชื่อมโยงเครือข่ายแหล่งความรู้ (Nodes) ไม่ได้อยู่แค่ในตัวบุคคล ดังนั้น ครูนวัตกรต้องสามารถสร้างและจัดการเครือข่ายการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีเชื่อมผู้เรียนกับแหล่งความรู้ทั่วโลก และส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ เพื่อให้ผู้เรียนสืบค้น คัดกรอง และสังเคราะห์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

2. แนวคิดเรื่องการเรียนรู้แบบผสมผสาน หรือ Blended Learning ของ Hrastinski (2019) เป็นอีกหนึ่งฐานคิดสำคัญที่อธิบายลักษณะของนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน สมรรถนะของครูคือความสามารถในการผสมผสานจุดเด่นของการเรียนรู้ในชั้นเรียน (Face-to-Face) เข้ากับประสิทธิภาพของการเรียนรู้ออนไลน์ (Online Learning) เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ไร้รอยต่อ นวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากแนวคิดนี้ไม่ใช่การนำเทคโนโลยีมาแทนที่ครู แต่เป็นการใช้เทคโนโลยีเพื่อขยายขอบเขตและเวลาในการเรียนรู้ ครูต้องมีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมที่ยืดหยุ่นและตอบสนองต่อวิถีชีวิตของผู้เรียนยุคใหม่

3. แนวคิดและทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา (Educational Change Theories) การสร้างนวัตกรรมคือการสร้างการเปลี่ยนแปลง และผู้ที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงได้ต้องมีคุณลักษณะเฉพาะ Michael Fullan (1993) ผู้เชี่ยวชาญด้านการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ได้เสนอแนวคิดเรื่อง ครูในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หรือ Teacher as Change Agent โดยระบุว่าครูต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ผสานเป้าหมายทางจริยธรรมกับทักษะการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง เช่น การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมและความร่วมมือ เพื่อให้นวัตกรรมเกิดผลจริงในโรงเรียน

4. แนวคิดและทฤษฎีทุนทางสังคมและบริบทท้องถิ่น (Social Capital and Contextual Theories) เนื่องจากการวิจัยนี้ดำเนินการในบริบทของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การนำทฤษฎีทางสังคมวิทยามาประยุกต์ใช้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ทฤษฎีทุนทางสังคม หรือ Social Capital Theory ของ Pierre Bourdieu (1986) อธิบายว่าความสัมพันธ์และความไว้วางใจในเครือข่ายสังคมเป็นทรัพยากรสำคัญ ในบริบทโรงเรียนท้องถิ่น ครูต้องสามารถดึงทุนทางสังคมจากชุมชน เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน ภาคธุรกิจ และสถาบันอุดมศึกษา มาพัฒนาเป็นทุนทางปัญญาเพื่อสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ยึดโยงกับบริบทและความเข้มแข็งของชุมชน

5. แนวคิดเรื่องการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน หรือ Context-Based Learning ของ Gilbert (2006) เน้นว่าการเรียนรู้ที่มีความหมายต้องเชื่อมโยงกับบริบทชีวิตจริง ดังนั้น ครูท้องถิ่นต้องสามารถนำปัญหาเรื่องราว และวัฒนธรรมในชุมชนมาออกแบบเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัย ซึ่งสะท้อนมิติของความรับผิดชอบต่อสังคมควบคู่ไปด้วย

6. แนวคิดและทฤษฎีการประเมินผลการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ (Constructive Assessment Theories) ทฤษฎี Constructive Alignment ของ Earl (2013) เน้นว่าวัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลต้องสอดคล้องกัน หากสอนไม่ตรงกับวิธีประเมิน การเรียนรู้จะไม่เกิดผล ดังนั้น ครูนวัตกรต้องออกแบบการประเมินให้สอดคล้องกับนวัตกรรมการสอน และมองระบบการสอนอย่างบูรณาการ ไม่แยกส่วน

จากการทบทวนและสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎี จึงได้นำมาสังเคราะห์ และวิเคราะห์เป็นตัวแปร สมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ คือ สมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เป็นโครงสร้างคุณลักษณะ ที่ประกอบขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ของปัจจัยภายในและภายนอก โดยมีทฤษฎีสมรรถนะ (McClelland; Spencer & Spencer) เป็นฐานรากที่จำแนกสมรรถนะออกเป็นความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะองค์ประกอบด้านความรู้ ได้รับการอธิบายด้วยกรอบแนวคิด TPACK (Mishra & Koehler) และทฤษฎีการเชื่อมโยง

นิยม ซึ่งระบุว่าครูต้องมีความรู้บูรณาการทั้งเนื้อหา วิธีสอน และเทคโนโลยีเครือข่าย องค์ประกอบด้านทักษะ ถูกขับเคลื่อนด้วยทฤษฎีโครงสร้างทางปัญญา และทฤษฎีการคิดเชิงออกแบบ ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และการลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา องค์ประกอบด้านคุณลักษณะ ได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีการรับรู้ความความสามารถของตนเอง และทฤษฎีการมุ่งสู่ตนเอง ซึ่งอธิบายแรงจูงใจภายในและความเชื่อมั่น

ในขณะเดียวกัน กระบวนการแสดงออกซึ่งสมรรถนะถูกกำกับด้วยทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม (Hrastinski) และทฤษฎีความสอดคล้องเชิงสร้างสรรค์ (Earl) ที่เน้นการออกแบบ ทดลอง และประเมินผลอย่างเป็นระบบ โดยมีบริบทโรงเรียนท้องถิ่นและทฤษฎีทุนทางสังคมของ (Bourdieu) เป็นปัจจัยสำคัญ

การสังเคราะห์ทฤษฎีอย่างรอบด้าน ครอบคลุมมิติจิตวิทยา ปัญญา และสังคมวัฒนธรรม ช่วยพัฒนาเครื่องมือวัดที่มีความตรงและเที่ยง และเป็นแนวทางยกระดับศักยภาพครูเพื่อคุณภาพผู้เรียนในบริบทท้องถิ่นท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของโลกในศตวรรษที่ 21 หรือยุคแห่งความผันผวนและความไม่แน่นอน ระบบการศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์จากการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้แบบดั้งเดิม ไปสู่การมุ่งเน้นพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนเพื่อรองรับการแข่งขันและการดำรงชีวิตในอนาคต สอดคล้องกับนโยบายประเทศไทย 4.0 และแนวคิดการพัฒนาทุนมนุษย์ที่มองว่าการลงทุนด้านการศึกษาคือรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ โดยมีครูเป็นปัจจัยชี้ขาดในกระบวนการยกระดับคุณภาพการศึกษา เนื่องจากคุณภาพของครูและวิธีการจัดการเรียนรู้มีอิทธิพลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์และความสามารถของผู้เรียน ครูในยุคปัจจุบันจึงต้องปรับบทบาทจากการเป็นผู้สอนมาเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้และผู้สร้างนวัตกรรมที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์วิธีการเรียนรู้ที่ทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการรายบุคคลได้จริง

อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาในบริบทของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นกลไกสำคัญของการกระจายอำนาจทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แม้จะมีจุดเด่นในด้านความคล่องตัวในการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมของชุมชน แต่ในปัจจุบันยังเผชิญกับความท้าทายสำคัญในการยกระดับคุณภาพวิชาการและนวัตกรรมให้ได้มาตรฐานสากล ภายใต้บริบทเชิงพื้นที่ซึ่งมีความหลากหลายทั้งด้านทรัพยากร สภาพสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น ปัญหาสำคัญที่พบคือครูส่วนใหญ่ยังขาดสมรรถนะที่ชัดเจนในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาการเรียนรู้ในชั้นเรียน หรือขาดระบบสนับสนุนที่เอื้อต่อการแสดงออกถึงศักยภาพในการเป็นนวัตกรทางการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม การพัฒนาครูให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงไม่สามารถอาศัยเพียงความพยายามส่วนบุคคลได้ แต่ต้องอาศัยกลไกการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมให้เกิดแรงบันดาลใจ การคิดนอกกรอบ และการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว บทความวิชาการฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมุ่งนำเสนอองค์ประกอบสำคัญของสมรรถนะ การสร้างนวัตกรรมที่บูรณาการระหว่างความรู้ทางเทคโนโลยี วิธีการสอน และเนื้อหาเฉพาะสาขา เข้ากับทุนทางสังคมและบริบทเชิงพื้นที่ เนื้อหาในบทความนี้จะครอบคลุมถึงการทำความเข้าใจรากฐานทางจิตวิทยาและสังคมวิทยาที่ส่งผลต่อการเป็นนวัตกรของครู

เพื่อนำเสนอแนวทางและข้อเสนอแนะเชิงการบริหารในการส่งเสริมสมรรถนะดังกล่าวให้เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งและก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ต่อไป

## สรุป

สภาพการจัดการเรียนการสอนในบริบทสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายมิติ โดยเฉพาะปัญหาความเหลื่อมล้ำของคุณภาพวิชาการเมื่อเปรียบเทียบกับสถานศึกษาในส่วนกลาง รวมถึงข้อจำกัดด้านการเข้าถึงทรัพยากรทางการศึกษาที่ทันสมัยในบางพื้นที่ แม้ว่าการจัดการศึกษาท้องถิ่นจะมีจุดเด่นเรื่องการตอบสนองความต้องการของชุมชน แต่ปัญหาสำคัญที่พบคือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่ยังยึดติดกับการถ่ายทอดเนื้อหาตามตำราแบบดั้งเดิม ซึ่งไม่สอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจและไม่สามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์หรือการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มศักยภาพ ความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์จากการสอนแบบบรรยายไปสู่การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกจึงเป็นโจทย์สำคัญที่สถานศึกษาท้องถิ่นต้องเร่งดำเนินการ

นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ซึ่งหมายถึงการคิดค้นหรือปรับเปลี่ยนวิธีการสอน สื่อ กระบวนการ และการวัดผลให้มีประสิทธิภาพและทันสมัยยิ่งขึ้น จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในฐานะเครื่องมือหลักเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนข้างต้น ความสำคัญของนวัตกรรมไม่ได้อยู่ที่ความล้ำสมัยของเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่อยู่ที่ความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียนได้อย่างตรงจุด สำหรับบริบทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จะทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นกับมาตรฐานวิชาชีพสากล ช่วยให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมที่ยืดหยุ่นและตอบโจทย์ความหลากหลายของผู้เรียนในชุมชนได้ดียิ่งขึ้น เช่น การใช้แนวคิดห้องเรียนกลับด้านหรือการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งจะช่วยเปลี่ยนบทบาทผู้เรียนจากผู้รับข้อมูลเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ และยกระดับคุณภาพการศึกษาในระดับพื้นที่ให้ทัดเทียมกับมาตรฐานระดับชาติ การที่จะขับเคลื่อนนวัตกรรมให้เกิดขึ้นได้จริงนั้น จำเป็นต้องอาศัยสมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูเป็นตัวขับเคลื่อนหลัก สมรรถนะนี้ไม่ใช่เพียงความรู้ทางวิชาการ แต่เป็นคุณลักษณะเชิงบูรณาการที่ประกอบด้วยทักษะการคิดเชิงออกแบบ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และเจตคติที่เปิดรับการเปลี่ยนแปลง ครูที่มีสมรรถนะสูงจะสามารถวิเคราะห์บริบทเฉพาะของท้องถิ่นเพื่อสร้างสรรค์รูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ได้ สำหรับแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะดังกล่าวต้องอาศัยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง ได้แก่ การส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงในพื้นที่ การสร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนนวัตกรรมระหว่างสถานศึกษาในสังกัด และการสนับสนุนจากผู้บริหารท้องถิ่นในการจัดสรรทรัพยากรและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการลองผิดลองถูกเชิงสร้างสรรค์

โดยสรุป บทความวิชาการฉบับนี้สะท้อนให้เห็นความเกี่ยวพันอย่างเป็นระบบของทั้ง 3 ประเด็น เริ่มจากการตระหนักถึงสภาพปัญหาและข้อจำกัดของการจัดการศึกษาในบริบทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน นำไปสู่การใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เป็นทางออกเชิงกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน และ

สุดท้ายคือการมุ่งเน้นพัฒนาสมรรถนะของครูในฐานะผู้ออกแบบนวัตกรรมซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเปลี่ยนแปลง การบูรณาการทั้งสามส่วนนี้ไม่เพียงแต่จะช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนในปัจจุบันได้เท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างรากฐานที่เข้มแข็งให้กับการจัดการศึกษาท้องถิ่นในการพัฒนาทุนมนุษย์ให้ก้าวทันต่อความผันผวนของโลกอนาคตอย่างยั่งยืน

**ข้อเสนอแนะ**

**ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้**

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณเพื่อสนับสนุนการผลิตสื่อและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลอย่างเป็นระบบ

2. สถานศึกษาควรนำกระบวนการคิดเชิงออกแบบมาใช้เป็นเครื่องมือหลักในการวิเคราะห์ปัญหาและออกแบบนวัตกรรมที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่

3. ควรมีการปรับปรุงระบบการนิเทศภายในให้เป็นลักษณะการโค้ชและการเป็นผู้อำนวยความสะดวก เพื่อส่งเสริมให้ครูกล้าทดลองใช้วิธีการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่

4. ครูควรนำต้นทุนทางสังคมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนมาบูรณาการเข้ากับเนื้อหาวิชา เพื่อสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตจริงของผู้เรียน

5. สถานศึกษาควรสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้นวัตกรรมและผลการใช้สื่อการสอนร่วมกันภายในและระหว่างโรงเรียนในสังกัดท้องถิ่นเดียวกัน

6. ควรส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประเมินผลตามสภาพจริงแทนการวัดผลแบบท่องจำ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนพัฒนาการของผู้เรียนรายบุคคลอย่างเที่ยงตรง

7. ครูควรนำกระบวนการสะท้อนคิดมาใช้หลังการจัดการเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้น

**ข้อเสนอแนะในการศึกษาหรือเขียนบทความครั้งต่อไป**

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงทดลองเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นโดยครูในบริบทท้องถิ่นต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน

2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงโครงสร้างการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อแรงจูงใจและความเชื่อมั่นในตนเองของครูในการสร้างนวัตกรรม

3. ควรมีการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเชิงนวัตกรรมที่สอดคล้องกับข้อกำหนดทางกฎหมายและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะ

4. ศึกษาแนวทางการสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลที่ยั่งยืนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดท้องถิ่นที่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ

5. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับกระบวนการบูรณาการทุนทางสังคมและปราชญ์ชาวบ้านเข้ากับหลักสูตรแกนกลางเพื่อสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

6. วิจัยเชิงนโยบายเพื่อนำเสนอแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิภาพและเอื้อต่อการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาในระดับพื้นที่

**เอกสารอ้างอิง**


คุรุสภา. (2556). *ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

คุรุสภา. (2562). *ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง รายละเอียดความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. *วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย,* 5(1)**:** 7-20.

ถนอมพร เลาหจรัสแสง. (2561). *ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การเรียนรู้ในยุคดิจิทัล*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

ประเวศ วะสี. (2542). *การศึกษาของชาติกับการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์.

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล. (2562). *การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.

วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2555). *กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา: กรณีทัศนะต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ทิพยวิสุทธิ์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579.* กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1994). *Improving organizational effectiveness through transformational leadership*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Becker, G. S. (1993). *Human capital: A theoretical and empirical analysis, with special reference to education*. (3rd ed.). Chicago: University of Chicago Press.

Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. Handbook I: Cognitive domain*. New York: David McKay.

Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. In J. G. Richardson (Ed.), *Handbook of theory and research for the sociology of education*. New York: Greenwood.

Boyatzis, R. E. (2008). Competencies in the 21st century. *Journal of Management Development,* 27(1), 5-12.

Brookhart, S. M. (2013). *How to create and use rubrics for formative assessment and grading*. Alexandria, VA: ASCD.

Caldwell, B. J. (2005). *School-based management*. Paris: UNESCO International Institute for Educational Planning.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing.* (5th ed.). New York: Harper Collins.

Dreyfus, S. E., & Dreyfus, H. L. (1980). *A five-stage model of the mental activities involved in directed skill acquisition.* Berkeley: University of California.

Dyer, J., Gregersen, H., & Christensen, C. M. (2011). *The innovator's DNA: Mastering the five skills of disruptive innovators*. Boston: Harvard Business Review Press.

Earl, L. M. (2013). *Assessment as learning: Using classroom assessment to maximize student learning*. (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

Fullan, M. (1993). *Change forces: Probing the depths of educational reform*. London: Falmer Press.

Fullan, M. (2007). *The new meaning of educational change*. (4th ed.). New York: Teachers College Press.

Gilbert, J. K. (2006). On the nature of context in chemical education. In J. K. Gilbert (Ed.), *On the nature of context in chemical education*. Dordrecht: Springer.

Guilford, J. P. (1967). *The nature of human intelligence*. New York: McGraw-Hill.

Guskey, T. R. (2000). *Evaluating professional development*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

Hasso Plattner Institute of Design at Stanford. (2010). *An introduction to design thinking process guide*. Stanford, CA: Stanford University.

Hattie, J. (2009). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. London: Routledge.

Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review of Educational Research,* 77(1), 81-112.

Heifetz, R. A., Grashow, A., & Linsky, M. (2009). *The practice of adaptive leadership: Tools and tactics for changing your organization and the world*. Harvard Business Press.

Hrastinski, S. (2019). What do we mean by blended learning?. *TechTrends*, *63*(5), 564-569. https://doi.org/10.1007/s11528-019-00375-5

International Society for Technology in Education. (2017). *ISTE standards for educators*. Washington, DC: ISTE.

Kapp, K. M. (2012). *The gamification of learning and instruction: Game-based methods and strategies for training and education*. San Francisco: Pfeiffer.

McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than for intelligence. *American Psychologist*, 28(1), 1-14.

Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge. *Teachers College Record,* 108(6), 1017-1054.

Schön, D. A. (1983). *The reflective practitioner: How professionals think in action*. New York: Basic Books.

Senge, P. M. (1990). *The fifth discipline: The art and practice of the learning organization*. New York: Doubleday.

Siemens, G. (2005). Connectivism: A learning theory for the digital age. *International Journal of Instructional Technology and Distance Learning,* 2(1), 3-10.

Spencer, L. M., & Spencer, S. M. (1993). *Competence at work: Models for superior performance*. New York: John Wiley & Sons.

Talbert, R. (2017). *Flipped learning: A guide for higher education faculty*. Stylus Publishing.

Wagner, T. (2008). *The global achievement gap: Why even our best schools don't teach the new survival skills our children need—and what we can do about it*. New York: Basic Books.

Wiggins, G. (1998). *Educative assessment: Designing assessments to inform and improve student performance*. San Francisco: Jossey-Bass.